

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

AKCIJSKI NAČRT ZA RAZVOJ EKOLOŠKEGA KMETIJSTVA V SLOVENIJI DO LETA 2027

mag. Maja Žibert
Sektor za trajnostno kmetijstvo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ljubljana, 13. september 2022

VSEBINA IN POTEK PRIPRAVE

- Analiza in opis stanja ekološkega kmetijstva v Sloveniji
- Aktivnosti za razvoj ekološkega kmetijstva v Republiki Sloveniji- izvedba 11 delavnic (med junijem 2020 in januarjem 2021)
 - ▶ SWOT analiza
 - ▶ Opredelitev potreb, ciljev in ukrepov po prednostnih področjih
 - ▶ Določitev glavnih strateških ciljev na področju ekološkega kmetovanja do leta 2027 (11. delavnica)
- **Spletna anketa** z namenom, da ankete se v pripravo ANEK vključi čim širši krog deležnikov (zlasti vrednotenje predlaganih ciljev in ukrepov ter možnost dodatnih predlogov ciljev in ukrepov s strani deležnikov)
- Medsektorsko usklajevanje oz. potrjevanje
- Zaključna predstavitev za javnost
- Potrjevanje na Vladi RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

VIZIJA

»Slovenija bo leta 2027 v skupini držav EU z najrazvitejšim ekološkim kmetijstvom in bo razvoju ekološkega kmetijstva namenila večjo pozornost in več finančnih sredstev kot doslej.

Število ekoloških kmetij in obseg kmetijskih zemljišč, vključenih v ekološko kmetijstvo, se bosta **znatno povečala**. Pri tem bo poudarek zlasti na **povečanju obsega ekoloških kmetijskih zemljišč**, namenjenih rastlinski pridelavi za trg, ter na vodovarstvenih območjih in na območjih varovane narave.

Povečali bomo ekonomičnost, inovativnost in tržno usmerjenost ekoloških kmetij ter zagotovili prilagajanje na podnebne spremembe, zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov ter ohranjanje naravnih virov in biotske pestrosti na ekoloških kmetijah.

Zagotovili bomo **učinkovito podporno okolje za ekološke kmetije**, vključno z nadgradnjo sistema svetovanja, pospeševanja in izobraževanja, ki bo ustrezalo potrebam kmetov oziroma sektorja.

Več sredstev bomo namenili **raziskavam na področju ekološkega kmetijstva**; te bodo prednostno usmerjene v reševanje konkretnih izzivov, razvoj novih tehnologij in praks ter bodo zagotavljale prenos rezultatov neposredno do kmetov. V ta namen bomo vzpostavili mojstrske in demonstracijske kmetije, ki bodo stičišča in pospeševalniki prenosa znanja ter inovacij v prakso.

V **izobraževalnem sistemu bomo na vseh ravneh povečali pojavnost vsebin, povezanih z ekološkim kmetijstvom**, in zagotovili izvajanje študijske smeri ekološkega kmetijstva, tako na prvi kot drugi stopnji bolonjskega študija.

V ekološkem kmetijstvu bo svojo priložnost videlo vse **več mladih**, kar bo zagotovilo nova zelena delovna mesta in vitalnost podeželja.

Vzpostavili bomo trajnostne prehranske verige in **okrepili povezovanje ekoloških kmetij** v zadruge oziroma skupine proizvajalcev, ki bodo temeljile na pravičnih odnosih v celotni verigi ter zagotavljanju kakovosti in sledljivosti za potrošnike.

Dostopnost in obseg slovenskih ekoloških živil na trgu, tudi v trgovskih verigah, gastronomiji in turizmu, se bosta povečala. V javnih zavodih bomo povečali delež slovenskih ekoloških živil in s tem zagotovili bolj zdravo prehranjevanje za uporabnike, zlasti za otroke in mladino.

Z vsakoletnim okrepljenim izvajanjem promocijske kampanje **»EKOLOŠKO + LOKALNO = IDEALNO«** bo slovenski potrošnik postal bolj ozaveščen o pomembnosti ekološkega kmetijstva za zdravje ljudi, varovanje okolja in narave ter se bo zato pogosteje odločal za nakup slovenskih ekoloških živil.

S sodelovanjem vseh deležnikov bomo uspeli doseči cilj »slovensko ekološko živilo na vsak slovenski krožnik«.

STRATEŠKI CILJI ANEK

1. Povečati **vlogo ekološkega kmetijstva v okviru SKP** in **povečati javna sredstva** za ekološko kmetijstvo.
2. Doseči vsaj 10% delež ekoloških kmetij (trenutno 5,4%), **vsaj 18% delež ekoloških KZU** (trenutno 11%), vsaj 3% delež ekoloških čebelarjev (trenutno 1%), vsaj 30% delež ekoloških turističnih kmetij (trenutno 24%) in vsaj 25 certificiranih obratov javne prehrane (trenutno 14%).
3. Povečati **obseg oziroma delež ekoloških njiv, vrtov, sadovnjakov, oljčnikov in vinogradov na najmanj 30 %** od vseh ekoloških KZU (trenutno 16 %).
4. **Povečati obseg oziroma delež ekoloških kmetijskih zemljišč na KZU na vodovarstvenih območjih** na najmanj 25 % (trenutno 11 %) in na KZU na območjih varovane narave (zavarovana območja in Natura 2000) na najmanj 30 % (trenutno 15 %).
5. Povečati **delež slovenskih ekoloških živil na trgu**. Povečati delež ekoloških živil v javnih zavodih, zlasti slovenskih.
6. **Okrepiti znanja**, usposobljenost in inovativnost ekoloških kmetov.
7. **Nadgraditi sistem pospeševanja/svetovanja** za ekološko kmetijstvo (vključeni različni deležniki).
8. **Povečati sredstva za raziskave in razvoj novih tehnologij** ter zagotoviti več raziskovalnih projektov za reševanje sektorskih izzivov ekološkega kmetijstva.
9. Povečati pridelavo ekološkega certificiranega **semena**, zlasti poljščin.
10. Vzpostaviti (regijske) **distribucijske in predelovalne centre**, **razviti kratke verige** prodaje in tržno povezovanje ekoloških kmetij.
11. Vzpostaviti celovit **nadzor nad porabo ekoloških živil v javnih zavodih**, v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju.
12. Povečati **število zadrug in skupin proizvajalcev**, ki povezujejo ekološke kmete na najmanj 10.
13. Povečati sredstva za posodobitev tehnologij, **spodbujati tržne pridelave** ter prilagajati se na podnebne spremembe in varovanje okolja ter narave na ekoloških kmetijah.
14. Vzpostaviti **skupno znamko za slovenska ekološka živila**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

OPREDELITEV UKREPOV PO PREDNOSTNIH PODROČJIH

1. PRIDELAVA IN PREDELAVA S POUDARKOM NA KAKOVOSTI EKOLOŠKIH PROIZVODOV

Podpore za površine in posodobitev tehnologije (pridelava, predelava), trženje, zagon kmetij ter predelovalne obrate

ŠT. UKREPA	UKREP
1	Podpora za investicije na eko kmetijah in v podjetjih (pridelava, predelava, trženje) ter za eko akvakulturo (ločen razpis le za eko kmetije)
2	Podpora za zagon (malih) tržnih eko kmetij (po vzoru razpisa podpora za male kmetije)
3	Podpora na ha/panj
4	Podpora za predelovalne obrate za predelavo in prodajo eko mesnih in mlečnih izdelkov

Spodbujanje vključevanja mladih nosilcev oz. prevzemnikov ter novih pristopnikov v ekološko kmetijstvo

ŠT. UKREPA	UKREP
5	Dodatne točke in povečanje finančne podpore za mlade prevzemnike na eko kmetijah ter zagotoviti, da se lahko na ukrep prijavijo tudi novi pristopniki
6	Dejavnosti animacije potencialnih mladih kmetov, prevzemnikov kmetij in novih pristopnikov

Spodbujanje zaposlovanja in prostovoljstva na ekoloških kmetijah

ŠT. UKREPA	UKREP
7	Omogočiti izvajanja javnih del in drugih programov aktivne politike zaposlovanja na eko kmetijah, sprememba zakonodaje
8	Vzpostaviti oziroma povezati potrebe eko kmetov s potencialnimi prostovoljci, promocija prostovoljstva na eko kmetijah med ciljnim skupinami, krepitev delovanja slovenskih mrež, ki zagotavljajo prostovoljstvo na eko kmetijah

Povečanje dostopnosti ter informacij o dovoljenih proizvodih in snoveh v ekološkem kmetijstvu ter vzpostavitev spletne baze „vse na enem mestu“

ŠT. UKREPA	UKREP
9	Oblikovanje skupine relevantnih deležnikov/strokovne skupine, ki bo skrbela za strokovno vzpostavitev in delovanje baze za dovoljena sredstva
10	Vzpostavitev in delovanje javne spletne baze, z zbranimi informacijami na enem mestu (dovoljena sredstva, gradiva oziroma viri za izobraževanje, rezultati raziskav, prenos znanj itd.)
11	Zagotoviti, da se dovoljena sredstva uporabljajo enotno v EU

Spodbujanje vključevanja novih kmetij v ekološko kontrolo

ŠT. UKREPA	UKREP
12	Višja podpora na ha za preusmeritveno obdobje (nadaljevanje obstoječega sistema)
13	Podpora za kritje stroškov eko kontrole (nadaljevanje obstoječega sistema)

2. PRENOS ZNANJA-SVETOVANJE, POSPEŠEVANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Vzpostavitev mojstrskih ekoloških kmetij in demonstracijskih centrov

ŠT. UKREPA	UKREP
14	Podpora za vzpostavitev in delovanje eko mojstrskih kmetij/demonstracijskih centrov ter programov/mentoriranja

Izvajanje pospeševanja in svetovanja, nadgradnja dosedanjega sistema javne službe

ŠT. UKREPA	UKREP
15	Koordiniranje ter izvajanje pospeševanja in svetovanja eko kmetijstva, nadgradnja dosedanjega sistema javne službe z vključevanjem tudi drugih deležnikov v sistem
16	Zagotoviti dodatna sredstva za krepitev izvajanja svetovanja in pospeševanja, vključno z usposabljanjem svetovalcev na področju eko kmetijstva, s poudarkom na praktičnem znanju
17	Nadgradnja izvajanja programov dela javnih služb, zagotoviti kadrovske vire in dodatna sredstva za krepitev učinkovitega izvajanja svetovanja oziroma delovanja, v okviru obstoječih javnih služb

Delujoč sistem izobraževanja in ozaveščanja otrok ter mladih o ekološkem kmetijstvu

ŠT. UKREPA	UKREP
18	Preučitev možnosti za nadgradnjo izobraževalnih kurikulumov vrtcev oziroma vključitev več vsebin eko kmetijstva, pomena eko hrane in trajnostne rabe v programe OŠ, SŠ in fakultet skupaj s pristojnimi organi
19	Preučitev možnosti vključevanja eko kmetijstva v srednje in visokošolske programe, poznavanje ekološkega kmetijstva in živil kot samostojen predmet na vseh stopnjah izobraževanja v kmetijstvu, živilstvu, predelavi, varni hrani, veterinarstvu, gostinstvu in turizmu, dietetiki, zdravstvu
20	Sistemska podpora vzgojno-izobraževalnim zavodom za delovanje, nadgradnjo ali novo vzpostavitev šolskega eko vrta
21	Nadaljevanje izvajanja študijskega programa ekološkega kmetijstva na FKBVM UM
22	Vzpostavitev druge bolonjske stopnje študijskega programa Ekološko kmetijstvo

Več znanja za ekološke kmete

ŠT. UKREPA	UKREP
23	Povečanje sredstev, nadgradnja in prilagoditev dosedanjega sistema obveznega izobraževanja, tudi s sistemom vavčerjev - kmet sam izbere kje se bo izobraževal, obvezno tudi praktično izobraževanje ali ogled dobrih praks

3. EKOLOŠKO SEMENARSTVO

Povečati (tržno) pridelavo ekološkega certificiranega semena, usposobiti in povezati ekološke kmete s pridelovalci semen/sadilnega materiala in semenarskimi hišami

ŠT. UKREPA	UKREP
24	Vzpostavitev/krepitev sodelovanja med kmeti in pridelovalci semen/semenarskimi hišami
25	Baza potreb po eko semenih, širitev evidence tudi na sorte glavnih poljščin, krmnih rastlin in vrtnin
26	Izobraževanja kmetov, preizkusi na kmetijskih šolah, promocija lokalnih sort, razvoj izdelkov/znamk iz lokalnih sort
27	Podpore za mreže/kooperative/vzdrževalce sort eko pridelovalcev semen
28	Sofinanciranje dodatnih stroškov, vezanih na kontrole in certificiranje eko semena in oprostitev plačila pristojbine in upravne takse za vpis v sortno listo
29	Povečanje/prilagoditev podpor za semenarstvo na ha

Spodbujanje uporabe in vzdrževanja ekološkega (avtohtonega) certificiranega semena/sadilnega materiala

ŠT. UKREPA	UKREP
30	Subvencija/delno povračilo stroškov nakupa eko certificiranega semenskega materiala/semena za kmete
31	Razširitev banke z ekološkimi in ekološkimi avtohtonimi sortami
32	Spodbude za vzdrževalce avtohtonih in tradicionalnih sort, baza vzdrževalcev

4. POVEZOVANJE IN SKUPNI NASTOP NA TRGU

Podpore/ukrepi za tržno povezovanje ekoloških kmetij

ŠT. UKREPA	UKREP
33	Podpore/ukrepi za tržno povezovanje eko kmetij Poenostavitev zahtev za skupine proizvajalcev za sektor eko živila

Vzpostavitev/razvoj znamke za slovenska ekološka živila

ŠT. UKREPA	UKREP
34	Vzpostavitev/razvoj znamke, vključno s promocijskimi dejavnostmi (po zgledu izbrana kakovost) in lastnimi nadstandardi

Krepitev kapacitet Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije

ŠT. UKREPA	UKREP
35	Zagotoviti sistemsko financiranje za delovanje in krepitev ZDEKS

5. EKOLOŠKA ŽIVILA V SISTEMU JAVNEGA NAROČANJA

E-katalog/baza slovenskih ekoloških živil za javno naročanje

ŠT. UKREPA	UKREP
36	Podpora SP, OP in zadrugam za brezplačen vpis v katalog živil za JN
37	Promocija in ažuriranje kataloga živil za JN

Spodbujanje porabe slovenskih ekoloških živil prek sistema javnega naročanja in šolske sheme

ŠT. UKREPA	UKREP
38	Ozaveščanje in animacija vodij prehrane oziroma odgovornih za javno naročanje v vseh javnih zavodih
39	Izvajanje obiskov eko kmetij
40	Skupna akcija za več slovenskih eko živil, v okviru šolske sheme
41	Dan slovenske eko hrane – vsi javni zavodi enkrat letno vse obroke v dnevu pripravijo iz slovenskih eko živil
42	V javna naročila vključiti vplive na okolje (in po možnosti tudi na zdravje) in to ustrezno ovrednotiti, da ima slovenska eko hrana možnost boljšega točkovanja (npr. vpliv na podnebne spremembe glede na razdalje v transportu in načinu pridelave)
43	Zagotoviti večje število točk v merilih za izbor ponudnikov

Lokalni/regionalni modeli pospeševanja uvajanja slovenskih ekoloških živil v javne zavode

ŠT. UKREPA	UKREP
44	Vzpostavitev lokalnih/regionalnih modelov pospeševanja vključevanja slovenskih eko živil v javne zavode

Nadzor porabe ekoloških živil v javnih zavodih – upoštevanje Uredbe o zelenem javnem naročanju

ŠT. UKREPA	UKREP
45	Obvezno usposabljanje za organizatorje prehrane o pomenu vključevanja eko živil v vse javne ustanove
46	Natančno zbiranje podatkov po vrstah eko živil, ki omogočajo obdelave
47	Izvajanje rednega nadzora v javnih zavodih, glede upoštevanja Uredbe o zelenem JN

6. PROMOCIJA IN TRŽENJE

Spodbujanje prodaje slovenskih ekoloških živil v trgovske verige ter gostinski in turistični sektor

ŠT. UKREPA	UKREP
48	Vzpostavitev sodelovanja med organizacijami, ki združujejo eko kmete in trgovskimi verigami oz. gostinskim/turističnim sektorjem, skupni letni sestanki/letno planiranje količin in odkupa
49	Promocija slo eko živil v trgovskih verigah in gostinskem/turističnem sektorju
50	Sofinanciranje stroškov za eko certifikacijo v gostinskem in turističnem sektorju

Celostna promocija, informiranje in ozaveščanje o slovenskih ekoloških živilih (večletna kampanja)

ŠT. UKREPA	UKREP
51	Večletni projekt promocije in izobraževanja - nadgradnja nacionalne kampanje "Ekološko + lokalno= IDEALNO"

Vzpostavitev (regijskih) distribucijskih in predelovalnih centrov ter kratkih verig prodaje, tudi z vzpostavitvijo prehranske verige deležnikov z ekološkimi živili

ŠT. UKREPA	UKREP
52	Podpora za vzpostavitev (regijskih) distribucijskih in predelovalnih centrov in oblik sodelovanja ter kratkih verig prodaje
53	Vzpostavitev »Eko regij«
54	Vzpostavitev sodelovanja med deležniki glede odkupa in prodaje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Podpora za vzpostavitev, razvoj in promocijo turistične dejavnosti na ekoloških kmetijah

ŠT. UKREPA	UKREP
55	Podpora za vzpostavitev, razvoj in promocijo turistične dejavnosti na eko kmetijah

Analiza trga ekoloških živil

ŠT. UKREPA	UKREP
56	Analiza trga z eko živili v Sloveniji (na vsake 3-5 let)

7. RAZISKAVE IN RAZVOJ NOVIH TEHNOLOGIJ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izboljšanje prenosa rezultatov raziskav in projektov do kmetov in drugih deležnikov

ŠT. UKREPA	UKREP
57	Strokovna in poljudna diseminacija rezultatov raziskav

Sodelovanje med deležniki in povečanje sredstev (znanstveno) raziskovalnim projektom fokusiranim na razvoj eko kmetijstva in novih tehnologij

ŠT. UKREPA	UKREP
58	Podpora (znanstveno) raziskovalnim projektom, osredotočenim na razvoj eko kmetovanja (ključni deležniki podpirajo projekt)
59	Koordinacija deležnikov za skupne prijave in sodelovanje pri izvedbi projektov ciljno raziskovalnih programov (CRP), EIP in drugih projektih

Več mednarodnih raziskovalnih projektov

ŠT. UKREPA	UKREP
60	Projektna tehnična podpora (pisarna) za znanstveno-raziskovalne institucije
61	Podpora in zagotovitev primernih sredstev za nadaljnje članstvo in izvajanje projektov v mreži CORE-ORGANIC, s strani slovenskih organizacij

8. EKOLOŠKO KMETOVANJE V POVEZAVI Z OKOLJEM IN PODNEBNIMI SPREMEBAMI

Povečanje obsega oziroma deleža ekoloških KZU ter pridelave ekološke hrane na vodovarstvenih (VVO) in območjih varovane narave

ŠT. UKREPA	UKREP
62	S spremembo zakonodaje zagotoviti prednost eko kmetijam pri zakupu in nakupu zemljišč v lasti Sklada RS in zasebni lasti, na VVO in območjih varovane narave
63	Dejavno pospeševanje na terenu, z namenom vključevanja konvencionalnih kmetij, s sedežem oziroma GERK-i na VVO in območjih varovane narave, v eko kontrolo

Znižanje izpustov toplogrednih plinov na eko kmetijah, prilagajanje na podnebne spremembe ter varovanje okolja in narave

ŠT. UKREPA	UKREP
64	Podpore za investicije/mehanizacijo/rabo obnovljivih virov energije za prilagajanje na podnebne spremembe, zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, povečanje humusne mase v tleh, rastlin, prilagojenih na podnebne spremembe
65	Podpore za uvajanje okolijskih praks/investicij – zastirka (namesto plastičnih folij), zbiranje deževnice, predelava biološko razgradljivih odpadkov in pravilno ravnanje s hlevskim gnojem, čistilne naprave
66	Omogočanje 10–15% naravne vegetacije (mejice, živice ...), v okviru posameznega GERK-a, možnost mešanih kultur/posevkov na posameznem GERK-u (sadjarstvo, zelišča, vrtnine ...) ter praks združevanja rastlin (mešana setev/sajenje v vrstah in pasovih), z namenom ohranjanja in povečanja biodiverzitete ter kakovosti tal na eko kmetijah
67	Finančne podpore za vse rastlinske vrste v kolobarju (avtohtone, nove vrste/sorte) in posevke z več različnimi rastlinskimi vrstami
68	Prepoved sproščanja v okolje gensko spremenjenih organizmov, vključno z novimi žlahtniteljskimi tehnikami (npr. CRISPER Cas in druge)

Skupno ukrepanje za zmanjševanje vplivov na podnebne spremembe

ŠT. UKREPA	UKREP
69	Vzpostavitev modelov sodelovanja med gospodarstvom (izpusti toplogrednih plinov) in eko kmetijami (skladiščniki toplogrednih plinov)

Izobraževanja za kmete in svetovalce/pospeševalce (biodiverziteta, ekosistemske storitve, podnebne spremembe...)

ŠT. UKREPA	UKREP
70	Izvedba izobraževanj (vključno z ogledi dobrih praks) za kmete in svetovalce/pospeševalce

Kmetijstvo Slovenija

Ekološko + lokalno **IDEALNO!**

Izberite lokalno hrano z EKO certifikatom!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

HVALA ZA POZORNOST!

gp.mkgp@gov.si

